

Arvoisat saamelaiskärjäedustajat,

Aluksi haluan kiittää äänestäjiäni ja saamelaiskärjäjäseniä luottamuksesta. Erityiskiitos kuuluu tukiryhmälleni henkisestä ja poliittisesta tuesta, ja kaikesta siitä työstä, jota olette tehneet yhteisen politiikkamme eteen. Haluan myös kiittää kaikkia saamelaiskärjävaaleihin osallistuneita ehdokkaita ja äänestäjiä. Te kaikki olette mahdollistaneet demokratian toteutumisen. Kiitän edellistä saamelaiskärjää ja saamelaiskäräjien henkilöstöä saamelaisten etujen ajamisesta ja saamelaisten eteen tehdystä työstä. Haluan myös lausua kiitoksen sanani saamelaiskäräjien pitkäaikaiselle puheenjohtajalle Pekka Aikiolle saamelaiskäräjien ja saamelaisten eteen tehdystä ansiokkaasta työstä.

Minulle itselleni saamelaispolitiikka tuli tutuksi jo lapsuuskodissamme. Muistan lapsuudestani erityisen hyvin kun perheen kanssa kuuntelimme yhdessä radiosta aikoinaan vain puoli tuntia viikossa lähetettäviä sámi ságat -lähetyksiä, joissa ja lähetysten jälkeisissä keskusteluissa kylvettiin minulle saamelaispolitiikan siemen. Isäni oli hyvin valveutunut saamelaisasioiden puolestapuhuja ja ehtipä hän olla edustajanakin saamelaiskäräjien edeltävässä saamelaisvaltuuskunnassa. Vanhempani ovat myöhemmin kannustaneet minua ajamaan saamelaisten oikeuksia, etuja ja hankkimaan koulutusta saamelaisasioiden eteenpäin viemiseksi. Tämänkin vuoksi olen erityisen kiitollinen tehtävästäni ja koen itseni etuoikeutetuksi kun minut on valittu arvostetuimpaan saamelaistehtävään Suomessa. Pysin tekemään kaikkeni että olen teidän luottamuksenne arvoinen ja pyrin seuraavan neljän vuoden aikana täyttämään mi nulle asetetut odotukset yhdessä teidän kanssanne demokraattisesti.

Ilokseni voin todeta, että saamelaiskärjät on uudistunut ja erityisen iloinen olen siitä, että nuoremman saamelaissukupolven ja naisedustajien osuus on noussut näin merkittäväksi saamelaiskäräjillä. Erityisesti näiltä ryhmiltä odotan panosta saamelaiskäräjien tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman laadinnassa, mikäli saamelaiskärjät ehdotuksestani sellaisen päättää laatia.

Arvoisat kuulijat. Tulevalla saamelaiskärjäkaudella saamelaiskäräjien on toiminnassaan vastattava muuttuvan yhteiskunnan haasteisiin. Suomessa on uudistettu perustuslakia, ja suomalaista hallintojärjestelmää on kehitetty parlamentaarisemmaksi ja valtaa on siirretty eduskunnalle. Myös presidentin toimikaudet on rajattu kahteen. Kaikissa asioissa meidän ei tarvitse ottaa mallia saamelaistahojen ulkopuolelta, mutta kaikki hyvät käytännöt, joiden kautta voimme kehittää saamelaiskäräjien työtä demokraattiseksi ja avoimeksi tulee ottaa vastaan. Yksi saamelaiskäräjien tärkein tehtävä tulee olla kehittää saamelaiskäräjien toimintaa edustukselliseksi ja avoimeksi. Tämä edellyttää vallan hajauttamista saamelaiskäräjien kokoukselle, kaikille saamelaiskäräjien edustuksellisille elimille ja

saamelaiskäräjien virkamiesten keskuudessa. Tulevalla saamelaiskäräjäkaudella joudumme vastaamaan hyvin suuriin haasteisiin. Saamelaisten maa- ja metsäoikeuskysymys, Ilo-sopimuksen ratifiointi ja pohjoismainen saamelaissopimus tulevat tämän saamelaiskäräjien käsittelyyn, valmisteluun ja päätettäväksi. Näin laajakantaisissa ja merkittävässä asioissa tulee kaikkien lautakuntien ja vaaleilla valittujen saamelaisten edustajien äänen ja mielipiteiden päästä kuuluviin. Tulenkin ehdottamaan, että saamelaiskäräjäedustajat otetaan mukaan jo asioiden valmisteluvaiheessa päätöksentekoon.

Saamelaiskäräjien tehtävä on toteuttaa Suomen ainoan alkuperäiskansan kulttuuri-itsehallintoa. Tätä ajaessamme ja toteuttaessamme emme voi keskittyä vain edunvalvontaan ja rakenteiden tukemiseen, vaan meidän tulee olla läsnä koko saamelaisalueella saamelaisten arjessa.

Arvoisat saamelaiskäräjäedustajat. Kuluvalle kaudella meidän tulee erityisesti pitää huolta tulevaisuudestamme eli saamelaislapasista ja nuorista sekä historiastamme ja nykyisyydestämme, vanhemmasta saamelaisväestöstä. Tämä ei tarkoita vaan rahoituksen myöntämispolitiikkaa, vaan oman toimintamme kehittämistä siten, että voimme tukea saamelaisia heidän elämänsä alkutaipaleella ja olla apuna ja tukena aktiivisen vanhuuden tukemisessa.

Hyvät ystävät. Saamelaisuus on ehkä suurimman haasteensa edessä. Saamelaisten kotiseutualueen muuttotappio ja saamen kielilain puutteellinen toteutuminen ovat arvostamamme saamelaisuuden uhkia. Saamelaiskäräjien on lähdettävä siitä, että se palvelee kaikkia saamelaisia tasapuolisesti kaikilla Suomessa puhuttavilla saamen kielillä. Ja saamelaiskäräjien ensisijainen vastuu on myös valvoa ja edellyttää saamelaisten kielellisten oikeuksien toteutumista. Meidän tulee toimia saamen kielen esitaistelijoina, emmekä voi vierittää vastuuta saamelaisten kielellisten oikeuksien ajamisesta vain yksittäisten saamelaisten harteille. Saamelaisten kotiseutualue on säilytettävä elinvoimaisena. Meidän tulee toiminnassamme pystyä tukemaan, kehittämään ja luomaan sellaisia mahdollisuuksia, että voimme kehittää alueen elinkeinoja ja yrittäjyyttä saamelaisista lähtökohdistakin käsin. Me emme saa alistua siihen, että meidän kulttuuria ja luonnonresursseja hyväksikäytetään keskusjohtoisesti, vaan meidän on saatava ja pystyttävä takaamaan se, että suuri osa yritystoiminnasta jäävästä tulosta jää saamelaisalueen saamelaisille.

Arvoisat käräjäedustajat, Saamelaiskulttuurin yksi kulmakivi on saamelainen poronhoito. Toiminnassamme meidän tulee vaatia ja edellyttää poronhoitolakia muutettavaksi siten, että se tunnistaa saamelaisen poronhoidon ja antaa paremmat edellytykset sen kehittämiseksi. Mutta saamelaiskulttuurilla

on muitakin kulmakiviä, uusia ja perinteisiä joita tulee tukea tasa-arvoisesti. Meidän tulee luoda edellytyksiä sille, että saamelaiskulttuuria hyödyntävää matkailua ja elinkeinotoimintaa kehitetään paikallisten saamelaisten toimesta.

Hyvät saamelaiskärjäedustajat. Nyt meidän on yhdessä aloitettava saamelaiskäräjien poliittisen työn ohjaus ja tekeminen. Lähiajan toimielimiemme kokouksissa ja seminaareissa meidän tulee yhdessä päättää minkälaista politiikkaa haluamme yhdessä tehdä tämän vaalikauden aikana. Meidän on luotava lautakunnissa, yleiskokouksessa ja sihteeristöissä tapahtuvalle työlle tavoitteet jotka pyrimme täyttämään. Meidän tulee muistaa minkä vuoksi teemme tätä työtä ja tehdä kaikkemme saamen kansan hyväksi. Vaatikkaa tätä toisilta saamelaiskärjäedustajilta tämän työn toteuttamisessa, vaatikkaa tätä enemmän saamelaiskäräjien henkilöstöltä ja kaikkein eniten teidän tulee vaatia tätä itseltänne. Käyttäkäämme meille annettua valtaa vastuullisesti ja oikeudenmukaisesti.

Arvoisat saamelaiskäräjien edustajat ja saamelaiskäräjien työntekijät. Seuraavan neljän vuoden aikana meidän on vastattava yhteiskunnan ja saamelaisten esiintuomiin haasteisiin ja kehitettävä toimintakulttuurimme vastaamaan näitä tarpeita. Tämä vaatii sekä työntekijöiltä että kunnioitetuilta saamelaiskärjäedustajilta innovatiivisuutta, asioihin paneutumista, intohimoa ja valmiutta muuttaa omia toimintatapoja. Tavoitteemme tulee olla yhteinen, teemme saamelaiskäräjistä saamelaisia palvelevan ja saamelaisten etuja ajavan avoimen ja demokraattisen laitoksen. Toivon kaikille meille saamelaiskärjäedustajille onnea, menestystä ja viisautta toimiessamme saamelaisten etujen ja oikeuksien ajajana.